VUURWERK EN ONZE DIEREN

Position Paper Dierenbescherming – Input gemeente Arnhem – 15 november 2022

Algemeen

De Dierenbescherming pleit voor een algeheel verbod op vuurwerk, in ieder geval voor consumenten. Vuurwerk en andere explosieven kunnen veel dieren schaden en ernstig leed toebrengen. Op de grond, in de lucht en in het water, in en buiten de stad: dieren zijn overal om ons heen en kunnen minder makkelijk schuilen. We zijn ervan overtuigd geraakt dat ook cat. 1 vuurwerk te gevaarlijk is: het knalt, flitst en tolt, waarmee de belangrijkste bezwaren tegen vuurwerk voor dieren ook voor categorie 1 blijven staan. Dit vuurwerk gedraagt zich voor dieren net zo onverwachts.

Vuurwerk raakt de dieren bij ons thuis en in de tuin, op maneges, in de dierenasielen, in dierentuinen en kinderboerderijen en ook veel andere dieren in de natuur waaronder vogels. Miljoenen dieren, die zich hier niet tegen kunnen verweren en veel eigenaren, die hun dieren hier met de beste wil van de wereld maar beperkt tegen kunnen beschermen.

Met name ook omdat het afsteken van vuurwerk zich niet beperkt tot de klok van twaalf. Je hond niet uitlaten kan wel even, maar geen uren of dagen aan een stuk. Het toedienen van kalmerende middelen heeft vaak negatieve bijwerkingen en sommige middelen vergroten zelfs de angst. Er mag niet alleen zorg zijn over hoe het huisdieren vergaat, of andere dieren die een eigenaar hebben, vele dieren in de natuur zijn ook de dupe van vuurwerk. Zij kunnen enkel beschermd worden door geen vuurwerk af te steken. De vraag die nu in het nieuwe jaar zo voortvarend op de politieke agenda is komen te staan is hoeveel mensen- en dierenleed de vuurwerktraditie in Nederland ons waard is. Moet vuurwerk steeds met vuurwerk vervangen worden, of zijn er alternatieven die echt zorgen voor een veilige en gezellig jaarwisseling voor iedereen; mens en dier?

Meldingen over vuurwerk en dieren bij de Dierenbescherming

- *Tientallen hulpacties in de maanden december januari 2021-22*
- *Hoofdzakelijk uit steden (algemeen patroon, platteland meldt minder)*
- *Betreft vooral gevluchte huisdieren en gewonde stadsdieren*
- *Tijdens corona-rellen geen opvolging aan deze meldingen i.v.m. veiligheid eigen mensen*

Vormen van fysiek en mentaal trauma

Graag zetten we de verschillende vormen van overlast en schade voor dieren uiteen, zaken die ook bij een beperkt verbod zullen voorkomen:

Gehoorschade

Het gehoor van veel dieren is veel gevoeliger dan bij mensen. Geluid komt daardoor sterker bij ze binnen, fysieke (blijvende) schade aan het gehoor treedt ook eerder op. Ook tinnitus (oorsuizen) kan optreden, omdat de trilharen in het binnenoor beschadigd raken. Vuurwerk produceert tot

190dB. Dit zijn geluidsniveaus die ook bij mensen onmiddellijk tot gehoorschade kunnen leiden. Dat gebeurt als vuurwerk dichtbij het dier terechtkomt, vaak in de uren en dagen voor oud en nieuw als er al flink geknald wordt. Het herkennen van gehoorschade bij dieren is niet altijd gemakkelijk te herkennen, al helemaal niet bij de dieren in de natuur.

Angst en stress
Vuurwerk betekent grote angst en stress voor veel dieren. Onverwachts blootgesteld worden aan geluidsexplosies kan ertoe leiden dat dieren een fobie ontwikkelen en in het algemeen in paniek raken bij harde geluiden om hen heen. Belastend voor dier en eigenaar. Geschat wordt dat een vijfde van het aantal huisdieren dat vermist raakt te herleiden is tot schrikreacties na storm en vuurwerk. Weggelopen honden en katten kunnen weken van huis raken.

Giftige stoffen en plastics
Vuurwerk bevat giftige stoffen en plastics, die in kleine delen in de omgeving terechtkomen. Op straat, maar ook in de natuur. Dieren krijgen dergelijke delen op vele manieren binnen. Aan de poten, op de vacht, of letterlijk als voedsel. Het is zodoende belastend voor de dieren, de luchtkwaliteit en het milieu. Dit geldt zeker voor dieren in de natuur, maar bijvoorbeeld ook voor katten.

Wat betekent dit voor een aantal veelvoorkomende dieren?

Graag lichten we 3 diersoorten toe die bij ons leven en daardoor erg zichtbaar zijn. Zoals gesteld zijn er ook miljoenen dieren die minder in beeld zijn, maar die niet minder belangrijk zijn. Ook zij ervaren stress en trauma in situaties waar zij zelf geen controle over hebben.

Honden
Honden horen 3x zo sterk als mensen. Deze overgevoeligheid voor geluid maakt dat ze snel ten prooi kunnen vallen aan paniekaanvallen, omdat ze door hun goede gehoor bijna niet kunnen ontsnappen aan het harde geluid van vuurwerk en onweer. Anders dan bij vuurwerk leren honden de signalen die vooraf gaan aan een storm herkennen. Dat betekent zeker niet dat ze dan niet angstig zullen zijn, maar het is anders dan de grote en onverwachte schrikreactie bij vuurwerk. Ze kunnen verlamd raken van schrik, oncontroleerbaar gaan trillen, laten hun urine en poep lopen, kwijlen en janken, of zelfs een hartstilstand krijgen. Dit zijn signalen van posttraumatische stress, die een hond natuurlijk niet verstandelijk kan benaderen. Vooral oudere honden kunnen erg lijden onder vuurwerk. De inschatting is dat 1 op de 2 honden echt ernstig last heeft van vuurwerk. Met ca. 1,5 miljoen honden in ons land, zijn er dus meer dan een miljoen honden die hieronder lijden.

Katten
Ook katten hebben een veel beter gehoor dan mensen. Ze lijken veelal minder sterk te reageren dan honden, maar dat komt ook omdat zij vaker wegvluchten, of zich (met succes) verstoppen. Naast angst en stress zijn zij gevoeliger voor de giftige stoffen in vuurwerk. Zij zijn vaker

slachtoffer van verminking door vuurwerk – dit betreft zowel siervuurwerk als knalvuurwerk - en blindheid door vuurpijlen.

Paarden
Paarden laten net als honden en katten veel stress zien. Aangezien zij vluchtdieren zijn, is dat ook hun eerste reactie: ze proberen te ontsnappen aan vuurwerk. Ca. 79% van alle paarden zijn angstig tijdens vuurwerk, zo'n 25% raakt als gevolg hiervan gewond in hun vluchtpogingen.[2]

Vogels
Vuurwerk is verstorend voor vogels en andere dieren. Dit kent een visueel (licht) en een auditief component (geluid), beide tot op grote afstand. Het opschrikken en de stress alleen al kost veel energie. Helaas is de verstoring zo ernstig dat de meeste vogels in paniek zelfs uit in hun slaap gestoord worden en opvliegen. (*Bron: Vogelbescherming*)

LITERATUUR

1. *Blackwell, E.J.; Bradshaw, J.W. & Casey, R.A.* (2013): "Fear responses to noises in domestic dogs: Prevalence, risk factors and co-occurence with other fear related behaviour", Applied Animal Behaviour Science, 145, pp.15-25;
2. *Gronqvist, G.; Rogers, C. & Gee, E.* (2016): "The management of horses during fireworks in New Zealand", Animals, 6, 20 (accessed on 2 January 2019);
3. *Stanley, M.K.; Kelers, K.; Boller, E. & Boller, M.* (2019): Äctue barium poisoning in a dog after ingestion of handheld fireworks (sterretjes):, Journal of Veterinary Emergency and Critical Care, 29, pp.201-207;
4. *Rodewald, A.; Ganslosser, U. & Kölpin, T.* (2014) "Influence of fireworks on zoo animals: Studyeing different species at the zoo"

BEELDEN VAN EFFECTEN VAN VUURWERK OP DIEREN

- Doodsbange Berner Sennerhond
https://www.nhnieuws.nl/nieuws/176967/bezorgd-baasje-maakt-video-van-doodsbange-hond-dit-doet-vuurwerk-met-dieren
- Op social media delen eigenaar volop beelden van hun angstige huisdieren
https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/nederland/artikel/4535086/deze-huisdieren-zijn-doodsbang-voor-vuurwerk
- Paard overleden na hartaanval door vuurwerkangst
https://www.animalstoday.nl/merrie-overlijdt-hartaanval-vuurwerkangst/
- Paniek onder in het wild levende dieren
https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/nederland/artikel/4972906/dieren-vuurwerk-wild-vogels-paarden-hartaanval-knallen-nieuwjaar

